МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Федеральное государственное автономное образовательное учреждение
высшего образования
"Казанский (Приволжский) федеральный университет"
Высшая школа татаристики и тюркологии им.Габдуллы Тукая

УТВЕРЖДАЮ
Проректор по образовательной деятельности КФУ
Проф. Д.А. Таюрский
_______________ «___»________20__г.

подписано электронно-цифровой подписью

Программа дисциплины

Практикум по родному языку Б1.В.ДВ.5

Направление подготовки: 44.03.05 - Педагогическое образование (с двумя профилями подготовки)
Профиль подготовки: Родной (татарский) язык и литература и иностранный язык (английский)
Квалификация выпускника: бакалавр
Форма обучения: очное
Язык обучения: русский
Автор(ы):
Хуснутдинов Д.Х.
Рецензент(ы):
-

СОГЛАСОВАНО:
Заведующий(ая) кафедрой: Галиуллина Г. Р.
Протокол заседания кафедры No ___ от "____" ___________ 201__г
Учебно-методическая комиссия Института филологии и межкультурной коммуникации (Высшая школа татаристики и тюркологии им.Габдуллы Тукая):
Протокол заседания УМК No ____ от "____" ___________ 201__г

Регистрационный No 902379118

Казань
2018

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Содержание

1. Цели освоения дисциплины
2. Место дисциплины в структуре основной образовательной программы
3. Компетенции обучающегося, формируемые в результате освоения дисциплины /модуля
4. Структура и содержание дисциплины/ модуля
5. Образовательные технологии, включая интерактивные формы обучения
6. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам освоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов
7. Литература
8. Интернет-ресурсы
9. Материально-техническое обеспечение дисциплины/модуля согласно утвержденному учебному плану

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Программу дисциплины разработал(а)(и) доцент, к.н. (доцент) Хуснутдинов Д.Х. кафедра татарского языкознания Высшая школа татаристики и тюркологии им.Габдуллы Тукая , Domer1982@mail.ru

1. Цели освоения дисциплины

Целью курса является повышение грамотности и совершенствование всех видов речевой деятельности студентов (т.е. овладение орфографическими, пунктуационными, лексико-грамматическими и стилистическими нормами татарского языка). На занятия для анализа и закрепления также выносятся те факты языка, где возможно прогнозирование ошибок у учащихся.

2. Место дисциплины в структуре основной образовательной программы высшего профессионального образования

Данная учебная дисциплина включена в раздел " Б1.В.ДВ.5 Дисциплины (модули)" основной образовательной программы 44.03.05 Педагогическое образование (с двумя профилями подготовки) и относится к дисциплинам по выбору. Осваивается на 1 курсе, 1 семестр.

Дисциплина изучается на первом курсе, имеет тесные связи с дисциплиной "Практикум по орфографии и орфоэпии татарского языка", "Основной (татарский) язык", "Развитие устной и письменной татарской речи" и т.д.

3. Компетенции обучающегося, формируемые в результате освоения дисциплины /модуля

В результате освоения дисциплины формируются следующие компетенции:

Шифр компетенции	Расшифровка приобретаемой компетенции
ОК-1 (общекультурные компетенции)	владеть культурой мышления, способность к обобщению, анализу, восприятию информации, постановке цели и выбору путей её достижения
ОК-14 (общекультурные компетенции)	готов к толерантному восприятию социальных и культурных различий, уважительному и бережному отношению к историческому наследию и культурным традициям
ОК-3 (общекультурные компетенции)	способность понимать значение культуры как формы человеческого существования и руководствоваться в своей деятельности современными принципами толерантности, диалога и сотрудничества
ОК-4 (общекультурные компетенции)	способность использовать знания о современной естественнонаучной картине мира в образовательной и профессиональной деятельности, применять методы математической обработки информации, теоретического и экспериментального исследования

В результате освоения дисциплины студент:

1. должен знать:

нормы и принципы орфографии и пунктуации татарского языка; закономерности нормативного и вариативного использования языковых единиц в практике татарской речи

2. должен уметь:

реализовывать на практике полученные знания и навыки; целенаправленно работать с различными словарями; употреблять в речи системно организованные грамматические и лексические средства, необходимые для построения связного текста

3. должен владеть:

основными методами и приемами исследовательской и практической работы в области языкознании; демонстрировать способность и готовность практическому применению полученных знаний при решении профессиональных задач; обладать практическими навыками орфографии и пунктуации

4. должен демонстрировать способность и готовность:

дальнейшее развитие учебных умений и навыков, приобретенных в общеобразовательной школе; ознакомление студентов приемами самостоятельного изучения языка и культуры татарского народа с использованием инновационных информационных технологий

- овладение речевой деятельностью и основами культуры устной и письменной речи; умение соотносить языковые средства с конкретными сферами, ситуациями, условиями и задачами общения

4. Структура и содержание дисциплины/ модуля

Общая трудоемкость дисциплины составляет 2 зачетных(ые) единиц(ы) 72 часа(ов).

Форма промежуточного контроля дисциплины зачет в 1 семестре.

Суммарно по дисциплине можно получить 100 баллов, из них текущая работа оценивается в 50 баллов, итоговая форма контроля - в 50 баллов. Минимальное количество для допуска к зачету 28 баллов.

86 баллов и более - "отлично" (отл.);

71-85 баллов - "хорошо" (хор.);

55-70 баллов - "удовлетворительно" (удов.);

54 балла и менее - "неудовлетворительно" (неуд.).

4.1 Структура и содержание аудиторной работы по дисциплине/ модулю

Тематический план дисциплины/модуля

N	Раздел Дисциплины/ Модуля	Семестр	Неделя семестра	Виды и часы аудиторной работы, их трудоемкость (в часах)			Текущие формы контроля
				Лекции	Практические занятия	Лабораторные работы	
1.	Тема 1. Орфография. Понятие об орфографии. Основные принципы орфографии	1	1-3	0	3	0	
2.	Тема 2. Употребление прописных букв	1	4-6	0	3	0	
3.	Тема 3. Разделительный ъ и ь	1	7-8	0	3	0	
4.	Тема 4. Общие правила написания сложных слов. Сложные имена существительные и прилагательные, дефисное и слитное написания	1	9-11	0	3	0	Контрольная работа
5.	Тема 5. Правописание интернациональных слов	1	12-13	0	2	0	

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

N	Раздел Дисциплины/ Модуля	Семестр	Неделя семестра	Виды и часы аудиторной работы, их трудоемкость (в часах)			Текущие формы контроля
				Лекции	Практические занятия	Лабораторные работы	
6.	Тема 6. Правописание имен числительных	1	14-15	0	2	0	
7.	Тема 7. Правописание местоимений. Правописание отрицательных местоимений	1	16	0	2	0	
8.	Тема 8. Правописание глаголов. Личные окончания глаголов	1	1	0	3	0	
9.	Тема 9. Правописание междометий и звукоподражательных слов	1	2	0	3	0	
10.	Тема 10. Пунктуация как раздел науки о языке. Пунктуация предложения и пунктуация текста	1	3	0	3	0	
11.	Тема 11. Основные типы внутрипредложенческих знаков препинания (грамматические, интонационные и семантические)	1	4	0	3	0	
12.	Тема 12. Знаки препинания в конце предложения	1	5	0	3	0	
13.	Тема 13. Знаки, прерывающие предложение	1	6	0	3	0	
.	Тема . Итоговая форма контроля	1		0	0	0	Зачет
	Итого			0	36	0	

4.2 Содержание дисциплины

Тема 1. Орфография. Понятие об орфографии. Основные принципы орфографии

практическое занятие (3 часа(ов)):

Основные понятия орфографии

Тема 2. Употребление прописных букв

практическое занятие (3 часа(ов)):

Правописание прописных букв

Тема 3. Разделительный ъ и ь

практическое занятие (3 часа(ов)):

Првавописание разделительных

Тема 4. Общие правила написания сложных слов. Сложные имена существительные и прилагательные, дефисное и слитное написания

практическое занятие (3 часа(ов)):
Рассмотрение общих правил правописания сложных слов

Тема 5. Правописание интернациональных слов
практическое занятие (2 часа(ов)):
Правописание интернациональных слов

Тема 6. Правописание имен числительных
практическое занятие (2 часа(ов)):
Правила правописания имен числительных

Тема 7. Правописание местоимений. Правописание отрицательных местоимений
практическое занятие (2 часа(ов)):
Особенности правописания местоимений

Тема 8. Правописание глаголов. Личные окончания глаголов
практическое занятие (3 часа(ов)):
Правописание глаголов, их особенности

Тема 9. Правописание междометий и звукоподражательных слов
практическое занятие (3 часа(ов)):
Правописание междометий и звукоподражательных слов

Тема 10. Пунктуация как раздел науки о языке. Пунктуация предложения и пунктуация текста
практическое занятие (3 часа(ов)):
Основные понятия пунктуации

Тема 11. Основные типы внутрипредложенческих знаков препинания (грамматические, интонационные и семантические)
практическое занятие (3 часа(ов)):
Типы знаков препинания в предложении

Тема 12. Знаки препинания в конце предложения
практическое занятие (3 часа(ов)):
Особенности расставления знаков препинания в конце предложения

Тема 13. Знаки, прерывающие предложение
практическое занятие (3 часа(ов)):
Особенности занков препинания в предложении

4.3 Структура и содержание самостоятельной работы дисциплины (модуля)

N	Раздел Дисциплины	Семестр	Неделя семестра	Виды самостоятельной работы студентов	Трудоемкость (в часах)	Формы контроля самостоятельной работы
1.	Тема 1. Орфография. Понятие об орфографии. Основные принципы орфографии	1	1-3	Изучение дополнительной литературы по теме занятия	3	Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена

N	Раздел Дисциплины	Семестр	Неделя семестра	Виды самостоятельной работы студентов	Трудоемкость (в часах)	Формы контроля самостоятельной работы
2.	Тема 2. Употребление прописных букв	1	4-6	Изучение дополнительной литературы по теме занятия	3	Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена
3.	Тема 3. Разделительный ъ и ь	1	7-8	Изучение дополнительной литературы по теме занятия	3	Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена
4.	Тема 4. Общие правила написания сложных слов. Сложные имена существительные и прилагательные, дефисное и слитное написания	1	9-11	подготовка к контрольной работе	3	контрольная работа
5.	Тема 5. Правописание интернациональных слов	1	12-13	Изучение дополнительной литературы по теме занятия	2	Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена
6.	Тема 6. Правописание имен числительных	1	14-15	Изучение дополнительной литературы по теме занятия	2	Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена
7.	Тема 7. Правописание местоимений. Правописание отрицательных местоимений	1	16	Изучение дополнительной литературы по теме занятия	2	Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена
8.	Тема 8. Правописание глаголов. Личные окончания глаголов	1	1	Изучение дополнительной литературы по теме занятия	3	Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

N	Раздел Дисциплины	Семестр	Неделя семестра	Виды самостоятельной работы студентов	Трудоемкость (в часах)	Формы контроля самостоятельной работы
9.	Тема 9. Правописание междометий и звукоподражательных слов	1	2	Изучение дополнительной литературы по теме занятия	3	Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена
10.	Тема 10. Пунктуация как раздел науки о языке. Пунктуация предложения и пунктуация текста	1	3	Изучение дополнительной литературы по теме занятия	3	Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена
11.	Тема 11. Основные типы внутрипредложенческих знаков препинания (грамматические, интонационные и семантические)	1	4	Изучение дополнительной литературы по теме занятия	3	Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена
12.	Тема 12. Знаки препинания в конце предложения	1	5	Изучение дополнительной литературы по теме занятия	3	Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена
13.	Тема 13. Знаки, прерывающие предложение	1	6	Изучение дополнительной литературы по теме занятия	3	Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена
	Итого				36	

5. Образовательные технологии, включая интерактивные формы обучения

Рекомендуемые образовательные технологии: практические занятия, самостоятельная работа студентов, контрольная работа, тест, сочинение, изложение, диктант (выборочный, словарный, с грамматическим заданием и др.), диагностирование в начале и конце изучения дисциплины.

При проведении занятий рекомендуется использование активных и интерактивных форм занятий (компьютерных симуляций, деловых и ролевых игр, проектных методик, мозгового штурма, разбора конкретных ситуаций, коммуникативного эксперимента, коммуникативного тренинга, иных форм) в сочетании с внеаудиторной работой.

6. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам освоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Тема 1. Орфография. Понятие об орфографии. Основные принципы орфографии

Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена , примерные вопросы:

1. Татар телендә сүз төркемнәре 2. Исем сүз төркеме. Грамматик категорияләре?

Тема 2. Употребление прописных букв

Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена , примерные вопросы:

1. Баш хәрефләр орфографиясенә караган нинди кагыйдәләр беләсез? 2. Тартымлы исемнәрнең килеш белән төрләнешен мисаллар белән аңлатыгыз. 3. Көндәлек тормышта кирәкле нинди эш кәгазьләрен беләсез?

Тема 3. Разделительный ъ и ь

Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена , примерные вопросы:

1. ъ и ь янында нинди тыныш билгеләре куела? 2. Аларның җөмләдә кулланылышы?

Тема 4. Общие правила написания сложных слов. Сложные имена существительные и прилагательные, дефисное и слитное написания

контрольная работа , примерные вопросы:

1. Татар телендә кайсы сүз төркемнәре исемләшә ала? 2. Аналитик иярченле кушма җөмләләрдә нинди бәйләүче чаралар кулланыла? 3. Синтетик иярченле кушма җөмләләрдә нинди бәйләүче чаралар кулланыла? 4. Фигыльнең нинди төркемчәләрен беләсез?

Тема 5. Правописание интернациональных слов

Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена , примерные вопросы:

Җөмләләргә синтаксик анализ ясагыз: 1. Әгәр битләреңнән назлы җилләр иркәләсә, сандугач сайраулары, агач яфраклары лепердәткән авазлар, йөрәгеңә кереп, бәгыреңне өзсә, бел: бу - әниең рухы булыр. 2. Әгәр син шатлансаң, ләззәт алсаң, бәхетеңне тапсаң, бел: һәммәсе дә әниеңнең йокысыз төннәреннән, кайнар күз яшьләреннән, "балам, бәгырь итем"дип күргән ачы газап-михнәтләреннән. 3. Аның гадәте шундый: эшчеләр килеп кергәч, ул аларны карашы белән ишеккә кадәр озатып кала. 4. Габдулла, мәдрәсәдә быелгы укуын тәгәлләп, баштанаяк өй эшләренә чумды: ул караңгыда торып, морҗа ачты; мич сүрелгәч, аны менеп япты; абыйсы калдырып киткән салам көлтәләрен бәйләде. 5. "Әни" дип әйттеңме, син инде көчле дә, син инде бәхетле дә.

Тема 6. Правописание имен числительных

Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена , примерные вопросы:

Сезнеңчә кайсы раслау дөрес? а) Исемнәр махсус кушымчалар ярдәмендә предметның, затның башка бер предметка, затка караганлыгын белдерә алалар. б) Исемнәр махсус кушымчалар ярдәмендә предметның, затның башка бер предметка, затка караганлыгын белдерә алмыйлар. 3. 1) минем китабым; 2) минем китап; 3) китабым - бу вариантларның кайсысы предметның I затка каравын белдерә: а) 1) һәм 2) б) 3) в) барысы да

Тема 7. Правописание местоимений. Правописание отрицательных местоимений

Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена , примерные вопросы:

Тел кылычтан үткен, каләм телдән дә үткен - бу мисалдагы үткен сүзе: а) сыйфат б) рәвеш 14. һичкем, бернинди, беркем - бу: а) билгеләү алмашлыклары б) юклык алмашлыклары в) билгесезлек алмашлыклары

Тема 8. Правописание глаголов. Личные окончания глаголов

Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена, примерные вопросы:

Онытмагыз чакырырга бәби туегызга да - әлеге мисалдагы чакырырга сүзе: а) хикәя фигыль б) боерык фигыль в) инфинитив 10. 1) ишегеңнең кайсы якка ачылганын белмәү; 2) күзгә төтен җибәрү - әлеге әйтемнәрнең кайсында исем фигыль кулланылган: а) 1) б) 2) в) икесендә дә

Тема 9. Правописание междометий и звукоподражательных слов

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена, примерные вопросы:

Җөмләдә барлык теркәгечләр дә а) аерым языла; ә) кушылып языла; б) сызыкча аша языла; в) дөрес җавап юк. 4. Сабан туе ул () халкыбызның гаҗәеп гүзәл бер традициясе. (Ә.Еники) Җөмләдә тыныш билгесенең куелышы кайсы төркемдә дөрес күрсәтелгән? а) ул көчәйтүче сүзе ия янында килгәнлектән, ике арага сызык куела; ә) бернинди дә тыныш билгесе куелмый; б) өтер куела; в) ике нокта куела.

Тема 10. Пунктуация как раздел науки о языке. Пунктуация предложения и пунктуация текста

Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена, примерные вопросы:

Татар телендә тыныш билгеләре нинди принципларга нигезләнеп куела? 2. Алынма сүзләргә кушымчалар ялгауның нинди кагыйдәләре бар? 3. Инфинитив фигыльләргә кушымчалар нинди кагыйдәләргә таянып ялгана? 4. Ялгызлык исемнәренең дөрес язылышына караган нинди кагыйдәләр беләсез?

Тема 11. Основные типы внутрипредложенческих знаков препинания (грамматические, интонационные и семантические)

Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена, примерные вопросы:

Татар телендә тыныш билгеләре нинди принципларга нигезләнеп куела? 2. Алынма сүзләргә кушымчалар ялгауның нинди кагыйдәләре бар? 3. Инфинитив фигыльләргә кушымчалар нинди кагыйдәләргә таянып ялгана? 4. Ялгызлык исемнәренең дөрес язылышына караган нинди кагыйдәләр беләсез?

Тема 12. Знаки препинания в конце предложения

Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена, примерные вопросы:

Җөмләләргә синтаксик анализ ясагыз: 1. Халык, "аһ" итеп, бөтен мәйданы белән кузгалып куйганда, Айван егете әллә кая, мәйдан уртасына ук барып төшкән иде. 2. Диләфрүз шундый кызу йөри: аның калфагы ак яшен кебек безнең ишек турысыннан сызылып үтеп китә. 3. Мансур палатага килеп кергәч, ул аптырап калды. 4. Диләфрүз озын керфекләрен сирпеп бер караса, палата эчләре яктырып киткәндәй була. 5. "Мин матур," - дип мактанмагыз, матурлар. 6. Кояш ятып йоклагач, күзен ача йолдызлар. 7. Кичә яңгыр яуганга, без гөмбәгә бармадык. 8. Уйсу җиргә су җыела, шунда казлар коена.

Тема 13. Знаки, прерывающие предложение

Опрос и выполнение заданий во время практических занятий и экзамена, примерные вопросы:

Җөмләләргә синтаксик анализ ясагыз: 1. Халык, "аһ" итеп, бөтен мәйданы белән кузгалып куйганда, Айван егете әллә кая, мәйдан уртасына ук барып төшкән иде. 2. Диләфрүз шундый кызу йөри: аның калфагы ак яшен кебек безнең ишек турысыннан сызылып үтеп китә. 3. Мансур палатага килеп кергәч, ул аптырап калды. 4. Диләфрүз озын керфекләрен сирпеп бер караса, палата эчләре яктырып киткәндәй була. 5. "Мин матур," - дип мактанмагыз, матурлар. 6. Кояш ятып йоклагач, күзен ача йолдызлар. 7. Кичә яңгыр яуганга, без гөмбәгә бармадык. 8. Уйсу җиргә су җыела, шунда казлар коена.

Итоговая форма контроля

зачет

Примерные вопросы к зачету:

Фонетика бүлеге буенча тест:

1. Кайсы төркемдә аваз һәм хәреф саны туры килә?

а) язмыш, әмма, игътибар, салкын;

б) тарих, балык, зәңгәр, эшчәнлек;

ә) кызыл, урындык, сабан, юк;

в) шәһәр, бала, кәгазь, утыру.

2. [а] авазы өлешчә иренләшеп әйтелгән төркемне күрсәтегез.

а) куркак;

б) аэропорт;

ә) кала;

в) уза
3. [р] авазына туры килә торган билгеләмәне табыгыз.
а) тел уртасы, саңгырау;
б) ирен-ирен, яңгырау;
ә) тел алды, сонор;
в) тел арты, саңгырау
4. Тел арты охшашлануы чагылган сүзне күрсәтегез.
а) болында;
б) сүзчән;
ә) күтәренке;
в) урманнар.
5. Әлеге билгеләмәгә кайсы сузык аваз туры килә: алгы рәт, иренләшкән озын сузык аваз.
а) а;
ә) ө;
б)ү;
в) о.
6. Татар язуы нинди принципка нигезләнгән?
а) фонетик принципка;
б) график принципка;
ә) морфологик принципка;
в) тарихи-традицион принципка
7. Юлдан юлга күчерүнең дөрес очрагын билгеләгез.
а) бөгпен-ләй, еа-кый-га, ма-лай, я-зу;
б) бөтен-ләй, ва-кый-га, мал-ай, я-зу;
ә) бө-тен-ләй, ва-кый-га, ма-лай, язу;
в) бө-тен-ләй, вак-ыйга, ма-лай, яз-у
Лексикология бүлеге буенча тест:
1. Лексикалогия нәрсәне өйрәнә?
а) авазларны һәм хәрефләрне;
б) сүзтезмә һәм җөмләләрне;
ә) сүзләрнең ясалышын һәм төрләнешен;
в) сүзләр җыелмасын.
2. Сүзнең лексик мәгънәсен билгеләгез.
а) өстәл ? исем;
б) өстәл ? агачтан ясалган өй җиһазы;
ә) өстәл ? җөмләдә ия;
в) өстәл ? җөмләдә хәбәр.
3. Болар үзара нинди сүзләр?
Баш (кеше башы, агач башы); аяк (кеше аягы, өстәл аягы).
а) синонимнар;
б) купмәгънәле сүзләр;
ә) бер мәгънәле сүзләр;
в) антонимнар.
4. Нинди сүзләр омонимнар дин атала?
а) әйтелеше төрле, мәгънәсе бер үк сүзләр;
б) язылышы бер үк, әйтелеше төрле сүзләр;
ә) капма-каршы мәгънәле сүзләр;

в) язылышы яки әйтелеше бер, мәгънәсе төрле сүзләр
5. Фразеологик берәмлекне табыгыз.
а) Бүгенге эшне иртәгәгә калдырма,
б) Бүрәнә аша бүре куу.
ә) Өрми дә, җибәрми дә. Ул нәрсә?
в) Ямьле дә соң безнең Идел буйлары!
6. Болар нинди сүзләр?
Казый, зәхмәт, талак, ярлык, золым.
а) неологизмнар;
б) гомумкулланылыштагы сүзләр;
ә) архаизмнар;
в) эмоциональ-экспрессив лексика
Морфология бүлеге буенча тест
1. Сезнеңчә кайсы раслау дөрес?
а) Морфология бүлегендә аваз һәм хәрефләр өйрәнелә.
б) Морфология бүлегендә сүз төркемнәре өйрәнелә.
2. Сезнеңчә кайсы раслау дөрес?
а) Исемнәр махсус кушымчалар ярдәмендә предметның, затның башка бер предметка, затка караганлыгын белдерә алалар.
б) Исемнәр махсус кушымчалар ярдәмендә предметның, затның башка бер предметка, затка караганлыгын белдерә алмыйлар.
3. 1) минем китабым; 2) минем китап; 3) китабым - бу вариантларның кайсысы предметның I затка каравын белдерә:
а) 1) һәм 2)
б) 3)
в) барысы да
4. Затланышлы фигыльләргә түбәндәгеләр керә:
а) Хикәя, боерык, шарт, теләк фигыльләр.
б) Хикәя, боерык, шарт, сыйфат фигыльләр
в) Хикәя, шарт, теләк, хәл фигыльләр
5. Сандугачлар тавышын тыңладым да / Өзелеп-өзелеп җырлар җырладым - әлеге мисалда да:

а) бәйлек
б) кисәкчә
6. Карт бүре егетне иснәде, / Аптырап күзенә карады - әлеге мисалда хикәя фигыльләр:
а) Билгесез үткән заманда килгән
б) Билгеле үткән заманда килгән
в)Хәзерге заманда килгән
7. Сыйфат фигыльнең:
а) өч (хәзерге, үткән, киләчәк) заман категориясе бар
б) затланышсыз фигыль буларак, заман категориясе юк
8. Бер эшкә дә алдан уйламыйча керешмә - әлеге мисалдагы уйламыйча сүзе:
а) I төр хәл фигыль
б) III төр хәл фигыль
в) IV төр хәл фигыль
9. Онытмагыз чакырырга бәби туегызга да - әлеге мисалдагы чакырырга сүзе:
а) хикәя фигыль
б) боерык фигыль

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

в) инфинитив

10. 1) ишегеңнең кайсы якка ачылганын белмәү; 2) күзгә тотен җибәрү - әлеге әйтемнәрнең кайсында исем фигыль кулланылган:

а) 1)

б) 2)

в) икесендә дә

11. Кинәт яшен чытырдады - бу мисалдагы кинәт сүзе:

а) сыйфат

б) рәвеш

12. меңләгән, йөзләп, алтылап - бу:

а) җыю саннары

б) бүлем саннары

в) чама саннары

13.Тел кылычтан үткен, каләм телдән дә үткен - бу мисалдагы үткен сүзе:

а) сыйфат

б) рәвеш

14. һичкем, бернинди, беркем - бу:

а) билгеләү алмашлыклары

б) юклык алмашлыклары

в) билгесезлек алмашлыклары

Гади җөмлә синтаксисы бүлеге буенча тест

1. Сүзтезмәләрнең кайсысы исем сүзтезмә булып килгән?

а) ахырдан икенче;

ә) укудан кайту;

б) күп нәрсә;

в) чигелгән сөлге.

2. Нинди саф, нинди матур күңелле егет син! (М. Мәһдиев) Әйтү максаты ягыннан җөмләнең төрен билгеләгез.

а) хикәя җөмлә;

ә) өндәү җөмлә;

б) тойгылы җөмлә;

в) боеру җөмлә.

3. Билгеләмәне дөрес итеп тәмамлагыз: Җөмләдә барлык теркәгечләр дә

а) аерым языла;

ә) кушылып языла;

б) сызыкча аша языла;

в) дөрес җавап юк.

4. Сабан туе ул () халкыбызның гаҗәеп гүзәл бер традициясе. (Ә.Еники) Җөмләдә тыныш билгесенең куелышы кайсы төркемдә дөрес күрсәтелгән?

а) ул көчәйтүче сүзе ия янында килгәнлектән, ике арага сызык куела;

ә) бернинди дә тыныш билгесе куелмый;

б) өтер куела;

в) ике нокта куела.

5. Әйтсен яшьләр (I) менә шулай яшәп (2) Шулай үлсәң иде дөньяда. (М. Җәлил) Җөмләдә тыныш билгеләре дөрес куелган төркемне күрсәтегез.

а) (1) өтер, (2) өтер;

ә) (1) ике нокта, (2) өтер;

б) (1) сызык, (2) өтер;

в) (1) ике нокта, (2) сызык.

6. Әдәби сөйләмгә куелган таләпләрне дөрес күрсәтегез.

а) төгәллек, аңлаеишылык, сафлык, җыйнаклылык, аһәңлелек;

ә) төгәллек, кыскалык, гадилек, терминнарны күбрәк куллану;

б) төгәллек, әдәбилек, фәннилек;

в) төгәллек, синонимнарны, кушма җөмләләрне күбрәк куллану.

7. Матур әдәбият стиленә хас җөмләне күрсәтегез.

а) Кулыбызга корал тотарлык көчебез барында безне моннан беркем дә әсир, кол итеп алып чыга алмас;

ә) Куяннар белән кроликларны куяннар семьялыгына кертәләр;

б)Безнең артык тыйнаклыгыбыз үзебезне күрсәтергә комачаулап килә торган сәбәпләрнең берседер, мөгаен;

в)Әлеге милли тамашада уку алдынгылары да сәхнәгә чыкты.

8. Калын хәрефләр белән бирелгән кисәкнең функциясен билгеләгез: Әллә кайда, әллә кемнәр безнең юашлыктан көлгән кебек. (Г. Афзал)

а) аергыч;

ә) хәбәр;

б) хәл;

в) тәмамлык.

9. Быел яңгыр аз яуды: игендә өмет зур түгел. (Г.Ибраһимов) Иярчен җөмләнең төрен билгеләгез.

а) иярчен максат җөмлә;

ә) иярчен ия җөмлә;

б)иярчен сәбәп җөмлә;

в) иярчен вакыт җөмлә.

10. Тимер мич шундый кызу итеп ягылган ки (1) ишек янында (2) муенчалап куелган бозау һәм сарык бәтиләре (3) эсселектән әлсерәп (4) сузылып ятканнар. Кайсы төркемдә өтерләр куелырга тиешле урындагы саннар дөрес күрсәтелгән?

а) 1, 3, 4;

ә) 1, 2, 3;

б) 1, 4;

в) 2, 3, 4.

11. Әйтеп калдырасы сүз шул ки, намусны яшьтән сакларга кирәк. (Г. Ахунов) җөмләсендә шул

а) ия;

ә) хәбәр;

б) тәмамлык..

12. Бер дә алай дип уйламый идең бит әле Локман - бу

ә) инкаръ җөмлә;

б) раслау җөмлә.

13. Егет перрон буйлап йөренде дә борчулы кыяфәт белән үз вагоны янына килеп туктады - бу

а) гади җөмлә

ә) кушма җөмлә

14. Илгиз кайтып кергәннән соң, саклык кассаларында эш башланды - бу

а) гади җөмлә

ә) кушма җөмлә

15. Илгизнең басуга барышы иде - бу

а) билгесез үтәүчеле бер составлы җөмлә;

ә) билгеле үтәүчеле бер составлы җөмлә;

б) ике составлы җөмлә

Кушма җөмлә синтаксисы буенча контроль эш (�1) өчен биремнәр:

Бирем �1 Җөмләләргә синтаксик анализ ясагыз:

1. Анда табыш булачачагы алдан мәгълүм иде инде безгә
2. Һәркемгә билгеле: Тукай бик принципиаль кеше булган.
3. Мин шуны гына беләм: ел елга охшамый.
4. Ул ни дисә, шул булыр.
5. Түләве нинди, эше шундый.
6. Иң мөһиме шунда ки, ул бу вакытта өйдә булмаган.
7. Кешеләрнең бөтен хатасы да шунда: алар тарихтан гыйбрәт алмыйлар.
8. Җиргә беренче орлык иңгәнне күрү яхшы фал булып санала.
9. Шундый йомшак күңелле кеше булып чыгарсың дип, һич кенә дә уйламаган идем.
10. Яшь чагында кемне сөйсәң, күңелең шуңарда була.
11. Кайчан яңгыр туктар, анысын әйтүе кыен.

Бирем �2 Җөмләләргә синтаксик анализ ясагыз:

1. Халык, "аһ" итеп, бөтен мәйданы белән кузгалып куйганда, Айван егете әллә кая, мәйдан уртасына ук барып төшкән иде.
2. Диләфрүз шундый кызу йөри: аның калфагы ак яшен кебек безнең ишек турысыннан сызылып үтеп китә.
3. Мансур палатага килеп кергәч, ул аптырап калды.
4. Диләфрүз озын керфекләрен сирпеп бер караса, палата эчләре яктырып киткәндәй була.
5. "Мин матур," - дип мактанмагыз, матурлар.
6. Кояш ятып йоклагач, күзен ача йолдызлар.
7. Кичә яңгыр яуганга, без гөмбәгә бармадык.
8. Уйсу җиргә су җыела, шунда казлар коена.

Бирем �3 Җөмләләргә синтаксик анализ ясагыз:

1. Әгәр битләреңнән назлы җилләр иркәләсә, сандугач сайраулары, агач яфраклары лепердәткән авазлар, йөрәгеңә кереп, бәгырεңне өзсә, бел: бу - әниең рухы булыр.
2. Әгәр син шатлансаң, ләззәт алсаң, бәхетеңне тапсаң, бел: һәммәсе дә әниеңнең йокысыз төннәреннән, кайнар күз яшьләреннән, "балам, бәгырь итем"дип күргән ачы газап-михнәтләреннән.
3. Аның гадәте шундый: эшчеләр килеп кергәч, ул аларны карашы белән ишеккә кадәр озатып кала.
4. Габдулла, мәдрәсәдә быелгы укуын тәгәлләп, баштанаяк өй эшләренә чумды: ул караңгыда торып, морҗа ачты; мич сүрелгәч, аны менеп япты; абыйсы калдырып киткән салам көлтәләрен бәйләде.
5. "Әни" дип әйттеңме, син инде көчле дә, син инде бәхетле дә.

Контроль эш (�2) өчен якынча сораулык:

1. Татар телендә тыныш билгеләре нинди принципларга нигезләнеп куела?
2. Алынма сүзләргә кушымчалар ялгауның нинди кагыйдәләре бар?
3. Инфинитив фигыльләргә кушымчалар нинди кагыйдәләргә таянып ялгана?
4. Ялгызлык исемнәренең дөрес язылышына караган нинди кагыйдәләр беләсез?
5. Татар телендә кайсы сүз төркемнәре исемләшә ала?
6. Аналитик иярченле кушма җөмләләрдә нинди бәйләүче чаралар кулланыла?
7. Синтетик иярченле кушма җөмләләрдә нинди бәйләүче чаралар кулланыла?
8. Фигыльнең нинди төркемчәләрен беләсез?
9.

Контроль эш (�3) өчен якынча сораулык:

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

1. Баш хәрефләр орфографиясенә караган нинди кагыйдәләр беләсез?
2. Тартымлы исемнәрнең килеш белән төрләнешен мисаллар белән аңлатыгыз.
3. Көндәлек тормышта кирәкле нинди эш кәгазьләрен беләсез?
4. Аерымланган аныклагычлар янында нинди тыныш билгеләре куела?
5. Хәлләр кайсы очракта аерымланалар?
6. Татар телендә сызык һәм сызыкча куелу очракларына нинди кагыйдәләр бар?

Имтихан өчен якынча сораулык:

1. Татар телендә сүз төркемнәре
2. Исем сүз төркеме. Грамматик категорияләре
3. Сыйфат сүз төркеме. Асыл һәм нисби сыйфатлар.
4. Сан сүз төркеме. Төркемчәләре.
5. Алмашлык сүз төркеме. Төркемчәләре.
6. Рәвеш сүз төркеме.
7. Затланышлы фигыльләр.
8. Затланышсыз фигыльләр.
9. Хикәя фигыль.
10. Сыйфат фигыль.
11. Хәл фигыль.
12. Исем фигыль һәм инфинитив
13. Аваз ияртемнәре.
14. Бәйлек һәм бәйлек сүзләр
15. Теркәгеч сүз төркеме.
16. Кисәкчәләр. Аларның төркемчәләре.
17. Модаль сүзләр
18. Ымлыклар.
19. Җөмләнең баш кисәкләре. Ия белән хәбәр арасына сызык куелу очраклары.
20. Җөмләнең иярчен кисәкләре буларак тәмамлык һәм аергыч.
21. Җөмләнең иярчен кисәге буларак аныклагыч. Аныклагыч янында тыныш билгеләре.
22. Җөмләнең иярчен кисәкләре буларак хәлләр. Аларның мәгънә ягыннан төркемчәләре.
23. Җөмләнең модаль кисәкләре буларак эндәш һәм кереш сүзләр. Алар янында тыныш билгере.
24. Тезмә кушма җөмлә.
25. Иярченле кушма җөмләләр. Синтетик һәм аналитик төрләре.
26. Иярченле кушма җөмләләрнең мәгънә ягыннан төрләре.
27. Иярченл е кушма җөмләләрдә тыныш билгеләре.
28. Катлаулы кушма җөмләләр.

7.1. Основная литература:

1. Павлов, А. В. Методологические проблемы современного гуманитарного познания [Электронный ресурс]: учеб. пособие / А.В. Павлов. - М.: ФЛИНТА, 2013. - 325 с. http://www.znanium.com/bookread.php?book=466244

2. Константинова, Л.А. Грамматика русского языка [Электронный ресурс]: Учеб.пособие / Л.А. Константинова, Н.Н. Гончарова, А.Н. Жукова; Под ред. Л.А. Константиновой. - М.: Флинта: Наука, 2011. - 256 с. - Режим доступа: // http://znanium.com/bookread.php?book=304030

3. Козырев, В. А. Современная языковая ситуация и речевая культура [Электронный ресурс]: учеб. пособие / В.А. Козырев, В.Д. Черняк. - М.: Флинта : Наука, 2012. - 184 с. Режим доступа: http://znanium.com/catalog.php?bookinfo=462837

4. Завалько, Н. А. Эффективность научно-образовательной деятельности в высшей школе [Электронный ресурс]: Монография / Н.А. Завалько. - 2-е изд., стереотип. - М.: Флинта, 2011. - 142 с. // http://znanium.com/bookread.php?book=406102

5. Соснин, Н. В. Содержание обучения в компетентностной модели ВПО (К освоению ФГОС ВПО) [Электронный ресурс]: Монография / Н.В. Соснин. - Красноярск: Сибирский федеральный ун-т, 2011. - 242 с. // http://znanium.com/bookread.php?book=443125

7.2. Дополнительная литература:

1.Сериков, В. В. Развитие личности в образовательном процессе: монография / В.В. Сериков. - М.: Логос, 2012. - 448 с. Режим доступа: http://znanium.com/catalog.php?bookinfo=469028

2. Соколков, Е. А. Проблемы поликультур и полиязычий в гуманитарном образовании [Электронный ресурс]: монография / Е.А. Соколков, Н.Е. Буланкина. - М.: Университетская книга; Логос, 2008. - 208 с. Режим доступа: http://znanium.com/bookread2.php?book=469068

3. Менеджмент качества образовательных процессов [Электронный ресурс]: Учебное пособие / Э.В. Минько, Л.В. Карташева и др.; Под ред. Э.В. Минько, М.А. Николаевой. - М.: Норма: НИЦ ИНФРА-М, 2013. - 400 с.- Режим доступа: http://znanium.com/bookread.php?book=400881

7.3. Интернет-ресурсы:

Белем.ru - http://forum.belem.ru/index.php?showtopic=288

Диссертации - http://rudocs.exdat.com

Татар теле - http://www.tatartele.ru

Татарская электронная библиотека - http://www.kitap.net.ru/

Татарский электронный переводчик - http://tatar.com.ru

8. Материально-техническое обеспечение дисциплины(модуля)

Освоение дисциплины "Практикум по родному языку" предполагает использование следующего материально-технического обеспечения:

Компьютерный класс, представляющий собой рабочее место преподавателя и не менее 15 рабочих мест студентов, включающих компьютерный стол, стул, персональный компьютер, лицензионное программное обеспечение. Каждый компьютер имеет широкополосный доступ в сеть Интернет. Все компьютеры подключены к корпоративной компьютерной сети КФУ и находятся в едином домене.

Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе "КнигаФонд", доступ к которой предоставлен студентам. Электронно-библиотечная система "КнигаФонд" реализует легальное хранение, распространение и защиту цифрового контента учебно-методической литературы для вузов с условием обязательного соблюдения авторских и смежных прав. КнигаФонд обеспечивает широкий законный доступ к необходимым для образовательного процесса изданиям с использованием инновационных технологий и соответствует всем требованиям новых ФГОС ВПО.

Компьютерный класс, оргтехника, теле- и аудиоаппаратура; доступ к сети Интернет (во время самостоятельной подготовки).

Программа составлена в соответствии с требованиями ФГОС ВПО и учебным планом по направлению 44.03.05 "Педагогическое образование (с двумя профилями подготовки)" и профилю подготовки Родной (татарский) язык и литература и иностранный язык (английский) .

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Автор(ы):
Хуснутдинов Д.Х. ____________________
"__" _________ 201 __ г.

Рецензент(ы):
"__" _________ 201 __ г.